

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Национално социологическо проучване за общността на хората с увреден слух

Реализирано по проект BG05M9OP001-2.011-0006 "Равни шансове за децата и младежите с увреден слух и техните семейства", финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020, Приоритетна ос № 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

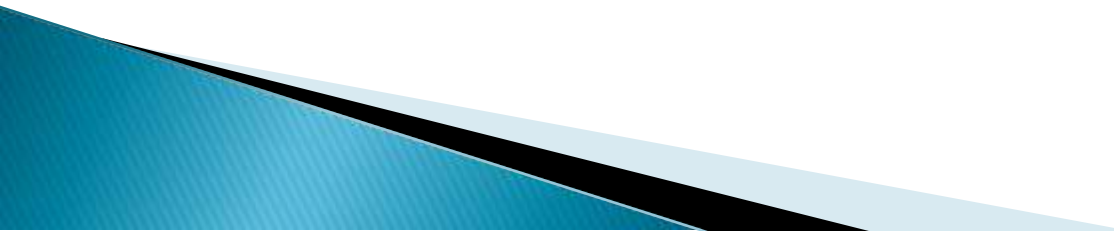

- ▶ **Целта на Националното социологическо проучване е, стъпвайки на емпирични данни и анализ, да изследва потребностите на хора с увреден слух и техните семейства относно текущото състояние и възможности за социална интеграция чрез трудова заетост, достъпност при продължаващо образование, удовлетвореност от услугите, предлагани в общността и достъпност до съвременни технологии при слухопротезиране.**
- ▶ За да намери отговор на тези въпроси, ARDUS, в партньорство с доказани специалисти и заинтересовани страни, се обърна към над 500 представители на целевите за изследването групи от цяла България.

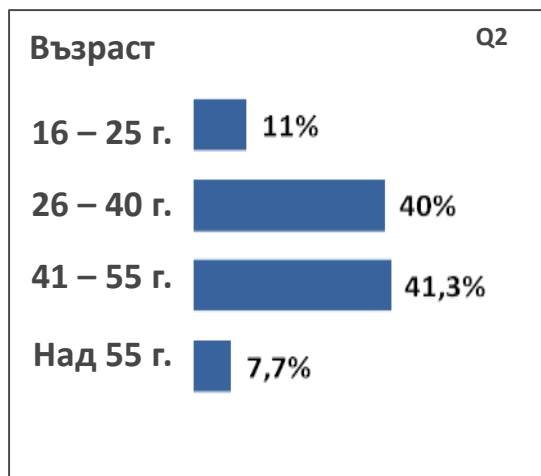
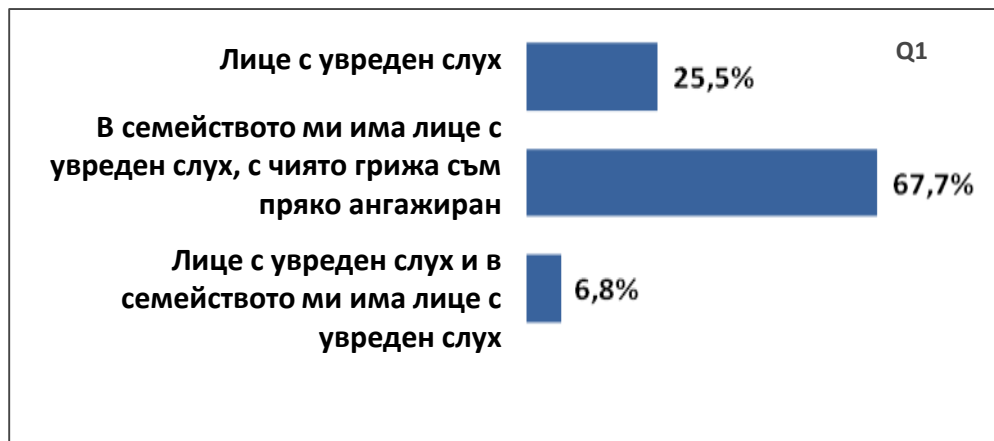
ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА МЕТОДОЛОГИЯ

- ▶ **Тип на проучването:** количествено
- ▶ **Метод за събиране на данни:** онлайн анкета със специализирана система и интервюта с асистирана специализирана помощ за попълването на отговорите. Съдействието е както на технологично, така и на когнитивно ниво.
- ▶ **Целеви групи:** лица с увреден слух, в това число младежи над 16 години, както и семейства, в които се отглежда дете и/или има член с увреден слух
- ▶ **Обем на извадката:** $n=518$
- ▶ **Обхват:** национално представително проучване
- ▶ **Период на провеждане:** м. март-април 2021 г.

ТЕМАТИЧНИ ГНЕЗДА

- ▶ Профил на анкетирания
  - ▶ Слухопротезиране
  - ▶ Рехабилитация
  - ▶ Образование
  - ▶ Трудова заетост
  - ▶ Достъпна среда
  - ▶ Коментари и препоръки
-

ПРОФИЛ НА АНКЕТИРАНИТЕ

СЛУХОПРОТЕЗИРАНЕ

- ▶ **85,5%** от анкетираните или член на семейството, с когото са пряко ангажирани, са слухопротезирани (Q1)

- Най-популярната слухова протеза е кохлеарен имплант, следвана от слухов апарат (Q2)

- **61,2%** са заплащали изцяло или частично за слухова протеза, като **75,8%** от тях са доплащали към държавната помощ (Q3-4)

СЛУХОПРОТЕЗИРАНЕ

- ▶ **85,5%** от анкетираните смятат, че слухопротезирането, след установяване на слуховата загуба, е извършено навременно и са имали възможност за информиран избор. **13,3%** са на обратното мнение. (Q5)
- ▶ **40,2%** от анкетираните смятат, че родилните отделения и педиатрите не разполагат с достатъчно информация относно клиниките, в които да се извърши обективно ранно изследване на слуха, и не предоставят своевременно и адекватно подобна информация на родителите. (Q6)

База: България, всички респонденти, n=518

Q5 Смятате ли, че слухопротезирането, след установяване на слуховата загуба, е извършено навременно и сте имали възможност за информиран избор /

Q6 Смятате ли, че родилните отделения и педиатрите разполагат с достатъчно информация относно клиниките, в които да се извърши обективно ранно изследване на слуха, и предоставят ли своевременно и адекватно подобна информация на родителите

РЕХАБИЛИТАЦИЯ

- ▶ **85,8%** от анкетираните са ползвали ранна рехабилитация на слуха и говора.
34,6% от тях е трябвало да доплащат или да пътуват, за да я получават. (Q1)

- ▶ **Най-често** използваните специалисти са слухово-речев рехабилитатор (**85,7%**) и логопед (**51,9%**). (Q2)

- ▶ **65,3%** от анкетираните са използвали или използват държавна рехабилитация;
43,2% - АДУС и **46,7%** - частна. (Q3)

- ▶ **72,6%** от използвалите частна рехабилитация са я заплащали изцяло с лични средства; **30%** изцяло или частично са ползвали средства, предоставени от фондонабирателни кампании и организации. (Q4)

База: България, всички респонденти, n=518

Q1 Ползвана ли е ранна рехабилитация на слуха и говора /

Q2 От какъв специалист е ползвана рехабилитация (възм. е повече от един отговор) / Q3

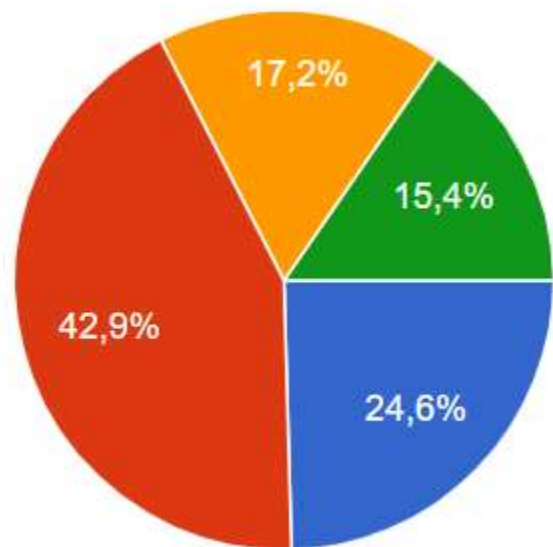
Какъв тип рехабилитация се ползва/е била ползвана (възм. е повече от един отговор) / Q4

Ако сте отговорили „Частна“ на предния въпрос, моля уточнете източника на финансиране

РЕХАБИЛИТАЦИЯ

- ▶ **42,9%** от анкетираните считат, че жестовият език има място само като подпомагащо средство в процеса на рехабилитация на слуха и говора – по преценка на рехабилитатора и/или родителя. (Q5)

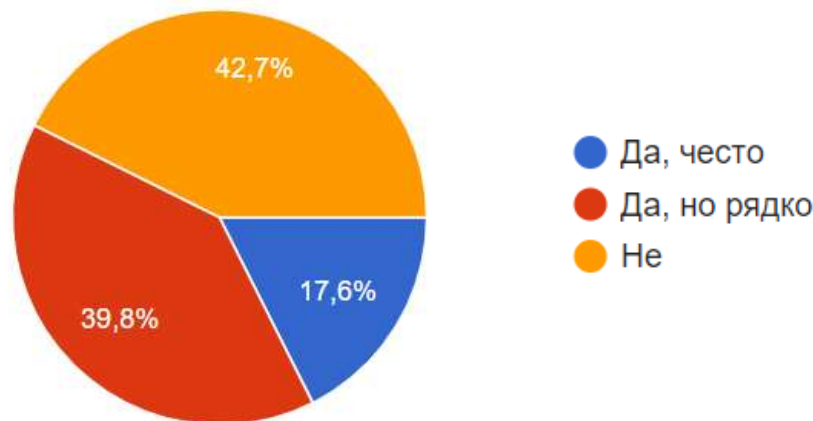
- Да
- Само като подпомагащо средство, по преценка на рехабилитатора и/или родителя
- Не
- Не мога да преценя

ОБРАЗОВАНИЕ

- ▶ **75,1%** от анкетираните смятат, че за по-качествено интегрирано образование на ученици с увреден слух липсват обучени специалисти, които да подпомагат процеса на интеграция и образование. Според **51,7%** има нужда от достъп до информация относно преподавания материал (субтитри, записи и др.). За **25,1%** има нужда от жестов превод, а за **47,1%** - технологии за подпомагане на учебния процес. (Q2)
- ▶ **32%** от анкетираните споделят, че им се е налагало да изберат учебно заведение, което е не е по местоживеене, за да получат допълнителна подкрепа. **32%** са търсели лично специалисти, които да посетят учебното заведение с цел повишаване информираността на педагогическия състав относно спецификата на ученици с увреден слух. На **16,4%** се е налагало да променят първоначално избраното учебно заведение поради възникнали проблеми с интеграцията и достъпната среда спрямо ученици с увреден слух. (Q3)
- ▶ **34,7%** са доволни от предоставените услуги по време на обучителния период. (Q3)

ОБРАЗОВАНИЕ

- ▶ **54,8%** от анкетираните смятат, че висшите учебни заведения нямат необходимата подготовка за работа със студенти с увреден слух. Според **40%** липсва достъп до информация относно преподавания материал (субтитри, запис). За **37,1%** има нужда от специалисти, които да оказват лична подкрепа на студентите, а **32,8%** биха желали повече информационни кампании за спецификата на увреждане, отправени към останалите студенти и преподавателския състав. Според **24,3%** във висшите училища трябва да има жестов превод. (Q4)
- ▶ **57,4%** от анкетираните са се сблъскали с агресия и дискриминация на база слухово увреждане в учебното заведение, което те или член на семейството им с увреден слух са посещавали. (Q5)

База: България, всички респонденти, n=518

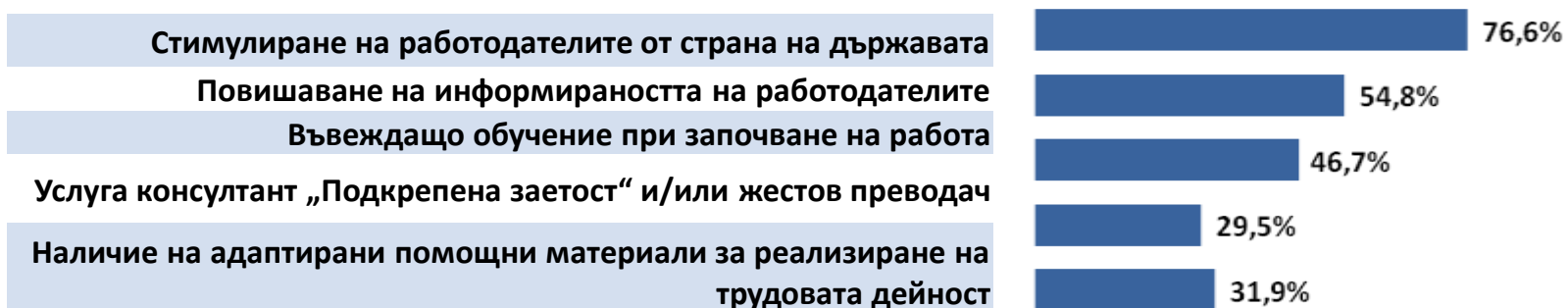
Q4 Относно продължаващо образование във висше учебно заведение, кое от следните твърдения е вярно за хората с увреден слух на база личния ви опит (възм.е повече от един отговор) / Q5 Сблъскали ли сте се с агресия и дискриминация на база слухово увреждане в учебното заведение, което сте посещавали вие или член на семейството ви с увреден слух

ТРУДОВА ЗАЕТОСТ

- ▶ **65,6%** от анкетираниите смятат, че хората с увреден слух няма равен достъп до трудова заетост. За **36,5,9%** предлаганите държавни мерки за насърчаване на трудова заетост на хора с увреден слух са неработещи, а според **33,2%** предлаганата трудова заетост за хора с увреден слух е с по-ниско заплащане или с краткосрочен характер. (Q1)

- ▶ **39,6%** от анкетираниите са използвали лични контакти за започване на трудова заетост, а при **19,3%** извършваната трудова дейност е по-ниско квалифицирана спрямо притежаваните образование и/или умения (Q2)

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ТРУДОВА ЗАЕТОСТ (Q3)

База: България, всички респонденти, n=518
Q1 Кое от посочените твърдения относно достъпа до трудова заетост на хора с увреден слух е вярно на база личния ви опит (възм.е повече от един отговор) / Q2 При започване на трудова заетост кое от посочените твърдения е вярно за вас или за член от семейството ви като лице с увреден слух (възм.е повече от един отговор) / Q3 Какви мерки смятате, че са необходими за подобряване достъпа до трудова заетост на хора с увреден слух (възм.е повече от един отговор)

ДОСТЪПНА СРЕДА

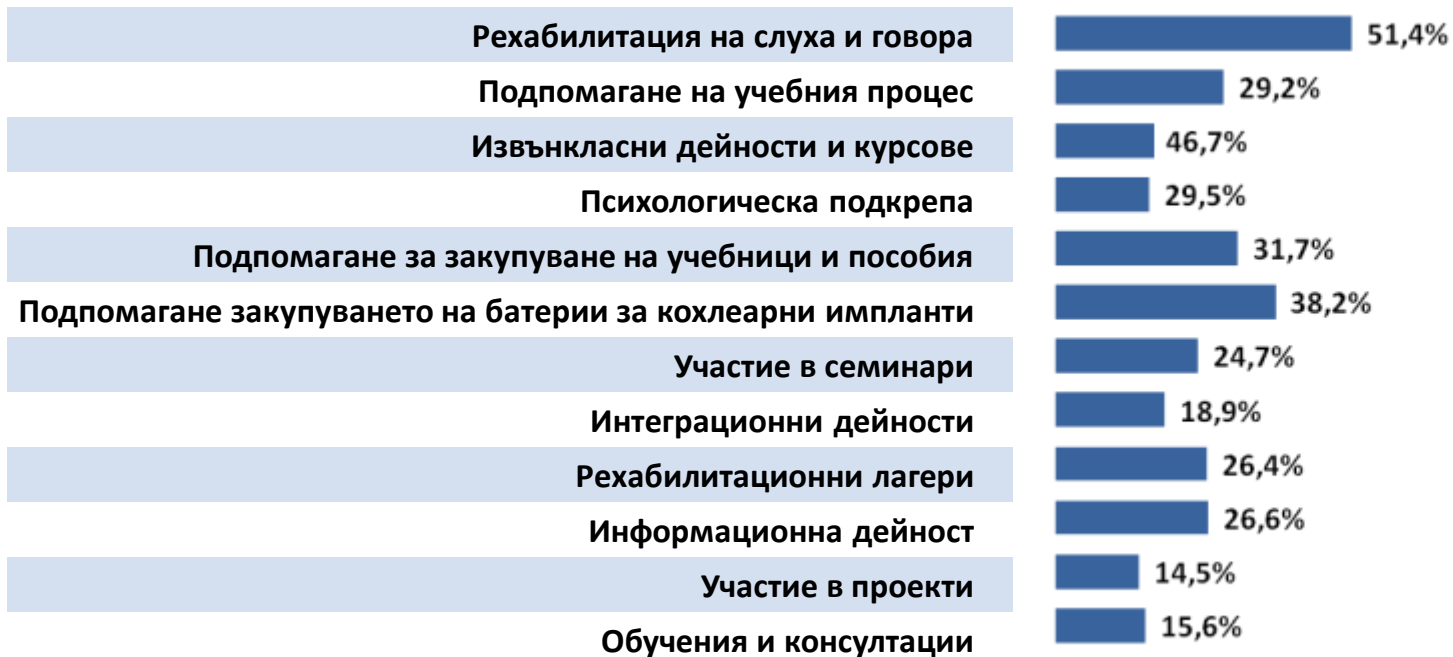
- ▶ **23,2%** от анкетираниите споделят, че им се е налагало временно или за постоянно да променят населеното място, в което са живели, за да получат те или член на семейството им с увреден слух по-добри възможности за рехабилитация и интеграция. (Q1)
- ▶ **53,1%** от анкетираниите посочват като най-голямо притеснение в дългосрочен план за тях или за член на семейството им с увреден слух невъзможност за реализация на пазара на труда. Списъкът се допълва с притеснения за липсата на достъп и възможност за получаване на качествено образование (**46,3%**), липса на достъп до адекватна подкрепа и услуги (**44,5%**), липса на средства за рехабилитация и/или слухопротезиране (**33,1%**). (Q6)

База: България, всички респонденти, n=518
Q1 Налагало ми се е да променя населеното място, в което съм живял/а, за да получавам аз или член на моето семейство с увреден слух по-добри възможности за рехабилитация и интеграция / Q6 За мен или за член на моето семейство с увреден слух най-голямо притеснение в дългосрочен план представлява (възм.е повече от един отговор)

ДОСТЪПНА СРЕДА

- ▶ **64,3%** от анкетираните намират адекватна информация и/или подкрепа от АРДУС. **50,2%** се допитват до интернет и едва **27,2%** разчитат на съответните държавни институции. (Q3) Услуги на АРДУС не се ползват основно поради липса на информация за тези възможности (71,1% от 22,2% посочили, че не са ползвали тези ресурси. (Q5)

ИЗПОЛЗВАНИ УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ АРДУС (Q4)

База: България, всички респонденти, n=518
Q3 Намирам адекватна информация и/или подкрепа за мен или за член на моето семейство с увреден слух от (възм.е повече от един отговор) / Q4 Ползвал съм следните услуги от АРДУС (възм.е повече от един отговор) / Q5 Ако сте посочили "Не съм използвал нито една от изброените услуги", моля уточнете причината

КОМЕНТАРИ И ПРЕПОРЪКИ

Когато децата станат на 18 години, как ще се справят с поддръжката на апаратите, подмяната с нови и ако не ги наемат на работа заради по-трудната комуникация, какво се случва с тях? Спират да съществуват за държавата ли?

Обществото като цяло все още изпитва нетърпимост към приеманите за различни хора и тази тенденция, уви, се засилва. У нас хората с увреждания имат чувството, че са нежелани, в тежест, досадни. Тази политика се подкрепя и от държавните органи.

Продължавайте, АРДУС, защото родителите и децата имат нужда от вас! Бих препоръчала по-активна комуникация с УНГ лекарите в страната за запознаване с новостите в науката и възможност за информиран избор на родителите.

Не всички сме глухонеми, впоследствие губим слуха си изцяло. Говорим, но не разбираме какво се казва и показва по всички медии, освен ако има субтитри, за да сме информирани. Никой не дава батерии за кохлеарните импланти; социалното вдигат рамене. Никакви помощи от никъде, дори сме и с най-малко проценти за ТЕЛК. В бюрата по труда ни казват: „Няма програма за вас, запиши се и чакай”.